

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Zápis

z 2. semináře pro organizátory pedagogických praxí a učitele z klinických škol

realizováno v projektu:

Vzdělávání budoucích středoškolských učitelů přírodních věd a informatiky (CZ.1.07/2.2.00/15.0201)

Datum konání: 18. září 2012

Zapsala: Zuzana Kobíková, kobikova@centrum.cz

Program:

15:00 – 15:40 Zahájení semináře a prohlídka skleníků (prof. RNDr. Zuzana Došlá, DSc.)

V rámci projektu *Vzdělávání budoucích středoškolských učitelů přírodních věd a informatiky* šlo o 2. seminář pro organizátory pedagogických praxí a učitele z klinických škol, konaný s odstupem jednoho roku, opět na konci září. Všechny účastníky z řad učitelů vedoucích praxe na klinických školách, studentů učitelství i realizátorů projektu přivítala profesorka Zuzana Došlá.

Program semináře začal prohlídkou skleníků Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity (PřF MU). Těmi účastníky semináře provedla Mgr. Magdaléna Chytrá, odborná pracovnice botanické zahrady, která zde často vede exkurze pro třídy středních i základních škol. Před prohlídkou představila učitelům pracovní listy, jež mohou při exkurzích se svými třídami v zahradě i sklenících využít, pak už se věnovala výkladu o vystavených rostlinách a představila všem pravidelné výstavy a expozice, které zahrada pořádá.

15:40 – 16:20 Praxe studentů na středních školách z pohledu PřF MU

Dále byly na programu jednotlivé příspěvky, vždy následované krátkou diskusí.

Inovace systému praxí (doc. RNDr. Zdeněk Bochníček, Dr.)

Docent Bochníček představil inovovaný systém praxí i zavedení tradice schůzky se studenty před zahájením praxí. Věnoval se problematice organizačních problémů, které na klinických středních školách i fakultách vznikají ve snaze zajistit, aby vysokoškolští studenti učitelství splnili požadavek šesti celých půldnů praxe na střední škole. Představil návrh rozvrhově volného dne pro studenty učitelství, který by jim zajistil potřebný čas pro praxi. A zmínil, že cílem je, aby student viděl celý pracovní den učitele.

V diskusi padly ze stany zástupců klinických SŠ tyto návrhy:

„Myšlenku, že student stráví na škole celý půlden, podporujeme. Zdá se nám ale výhodné, když není stanovený konkrétní den v týdnu vyhrazený praxím, nedokážeme pak splnit požadavky fakulty, skloubit je s naším rozvrhem a počtem přítomných učitelů – nelze např. zaručit 4 biology v jeden den v týdnu. Preferujeme osobní domluvu na konkrétním termínu takového půldne.“

„Ideální by bylo, aby studenti byli na praxi 14 dní a výuku na fakultě by zahájili 14 dní po začátku

semestru.“

Prof. Došlá tuto diskusi uzavřela návrhem provést ještě šetření mezi studenty učitelství a učiteli vedoucími praxe k tématu výhod a nevýhod rozvrhově volného dne pro praxi.

Doktor Jaromír Hališka předložil k inspiraci či konfrontaci zkušenosti, které se mu jako organizátoru praxí v pozici ředitele střední školy osvědčily nejlépe: „Když je student učitelství na škole 14 dní, má možnost poznat třídu, její klima. V hodinách, které vede, může navazovat na probranou látku, vidět, co se studenti naučili, a ověřit si to např. testem, takže má zpětnou vazbu na svou činnost. Zdůrazňuji důležitost rozborů s vedoucím učitelem.“

O důležitosti pedagogické praxe: inspirace pro učitele vedoucí praxe. (PhDr. Jaromír Hališka)

Doktor Hališka se věnoval tématu praxí z pozice ředitele školy, který viděl více než 100 hodin praxe. Zdůraznil, že svou zkušenost předkládá k vyzkoušení. Učitele z klinických středních škol vedoucích praxí, kteří učí a přitom učí, jak učit druhé, přirovnal k lékařům ve fakultní nemocnici, kteří léčí a učí léčit zároveň. Uvedl, že podle něj nestačí, když je učitel nadšený odborník, a že to říká jen ten, kdo prošel špatným nebo žádným vzděláním pedagogicko-psychologickým. Zdůraznil, že osobnost učitele je dána vlastnostmi všelidskými, jako je mravnost a pak vlastnostmi odbornými, a to jak předmětovými, tak pedagogicko-psychologickými.

Dále se věnoval problematice náslechlů, které v jeho dotaznicích hodnotí studenti různě: jedni nadšeně, druzí jako bez přínosu. U negativního hodnocení vidí na vině zejména to, že student je na náslechu, aniž by měl daný konkrétní úkol. Doporučil pozvat si studenty, kteří budou mít v daném období praxi, společně, představit jim školu a dát jim úkoly, které během praxe budou plnit. Jako materiál pro práci při náslechu doporučil dr. Hališka vypracovaný *Záznam* jevů, které se ve vyučovací hodině mohou objevit. Ten pomůže studentům sledovat hodinu optikou psychologie a didaktiky.

Na závěr předal přítomným pedagogům materiály *Hospitační záznam, Příprava učitele na výuku a Záznam – Vybraná kritéria pro sledování a psychodidaktickou analýzu vyučovací jednotky*.

Jak bude organizováno natáčení pedagogických praxí pro seminář Analyticko-didaktické praktikum? (Mgr. Zuzana Kobíková)

Zuzana Kobíková, PR manažerka zmíněného projektu, začala krátkým představením aktuální nabídky korespondenčních seminářů, praktik, soutěží a volnočasových aktivit pro studenty a učitele středních škol, prezentovaných na novém webu seminare.sci.muni.cz. Zmínila i blížící se termíny zahájení těchto kurzů a podrobně představila blížící se kurz pro maturanty, jehož úkolem je usnadnit zájemcům o vysokoškolské studium odborné či učitelské matematiky, kombinace matematiky a ekonomie nebo čisté ekonomie - přechod na vysoké školy, poradit jim s výběrem oboru. Připomněla, že vedení těchto kurzů se často ujímají i studenti učitelství a že je to pro ně další přínosná praxe v roli učitele.

Přítomné studenty učitelství přednášející pozvala na kurz *Jak učit technické a přírodovědné předměty*, který, stejně jako semináře, pořádá fakulta v rámci veřejné zakázky *Pilotní ověření systému popularizace technických a přírodovědných oborů vytvářením vazeb vysokých škol na školy nižších stupňů*, která je součástí IPN Podpora technických a přírodovědných oborů (PTPO), reg. č. CZ.1.07/4.2.00/06.005.

Potom přednášející prezentovala, jak pokračuje vývoj předmětu Analyticko-didaktické praktikum, kde našim studentům učitelství nabízíme možnost nechat natočit jejich pedagogickou praxi na kameru a použít záznam jako materiál k praktické analýze. V tomto roce, kdy vede seminář doktorka Kateřina Dvořáková, je spolupráce zajištěna s Gymnáziem Řečkovice a Gymnáziem Brno-Křenová. PřF MU věří, že v budoucnu bude podobná spolupráce možná i s dalšími středními

školy. Na závěr předala přednášející učitelům nové letáky prezentující nabídku studia pro zájemce o studium učitelství na PřF MU.

16:20 – 17:00 Zkušenosti středoškolských učitelů s praxemi studentů

Praxe a její problémy na Gymnáziu Brno, tř. Kpt. Jaroše (Mgr. Viktor Ježek)

Mgr. Viktor Ježek sdělil svůj dojem, že současní absolventi PřF MU jsou lépe vzděláni v didaktice, než byl jeho ročník, ale jejich úroveň je výrazně horší v odborných předmětech. Diskutující hodnotili toto téma jako celospolečenský problém.

Pohled středoškolského učitele na pedagogické praxe (RNDr. Iva Kubištová)

Tato přednášející představila účastníkům semináře připomínky svých kolegů k praxím. Zdůraznila, že také preferují, aby byl student praxe na škole více hodin, půlden či den, chápou to jako užitečnou přípravu na praxi, ve které učitele čeká i administrativa a komunikace. Zopakovala požadavek „zakázaných termínů“ jako začátek září. Co se organizace praxí týče, nejlépe se osvědčila konkrétní domluva termínů.

Možnosti pedagogické praxe na SPŠCH (Ing. Tomáš Buriánek)

Přednášející představil aprobace, které k praxím nabízí SPŠCH. Představil, jaké výstupy praktikující učitelé prezentují, a s pomocí fotografické prezentace ukázal, jak si díky návaznosti praxe mohou vyzkoušet i zadat písemku, využít video a další metody. Ocenil, že škola si pak ze studentů – absolventů praxe – vybírá nové členy pedagogického sboru.

Zkušenosti s administrativním zajištěním pedagogických praxí (RNDr. Olga Langerová)

Přednášející ocenila, že školy dostávají seznam studentů, kteří se praxí zúčastní. Ocenila by více komunikace střední školy s fakultou, představila tradiční problémy se studenty, kteří administrativní záležitosti řeší na poslední chvíli.

17:00 – 17:30 Názory studentů

Přítomní studenti učitelství se nejprve vyjadřovali o volném dni na praxe jako o zbytečném, situaci s praxí jim neusnadňující.

Několik studentů zdůraznilo, že by potřebovali být více v kontaktu se středoškolskou látkou: ve fyzice, matematice – „...mám dojem, že po pěti letech studia jsme středoškolské látce jaksí vzdáleni.“

Padl také požadavek na více hodin oborové didaktiky.

Diskutující podpořili myšlenku návaznosti praxí, tedy aby student učil jednu třídu několik hodin.

17:30 – 17:40 Závěr a ukončení semináře (prof. RNDr. Zuzana Došlá, DSc.)

Na závěr všem přítomným prof. Došlá a dr. Farková poděkovaly za účast.

Seminář byl realizován v rámci projektu
Vzdělávání budoucích středoškolských učitelů přírodních věd a informatiky
CZ.1.07/2.2.00/15.0201